

Eerste waarneming van *Leptoglossus occidentalis* in België (Heteroptera: Coreidae)

Berend AUKEMA¹ & Roeland LIBEER²

¹ Zoölogisch Museum, Afdeling Entomologie, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam, Nederland (e-mail: baukema@hetnet.nl).

² Sint-Theresia-Instituut, Deken Camerlyncklaan 76, 8500 Kortrijk, België (email: roeland.libeer@telenet.be).

Abstract

The first Belgian record of the invasive North American coreid *Leptoglossus occidentalis* is given, together with information about its distribution in Europe and its biology.

Résumé

Leptoglossus occidentalis, espèce invasive nord-américaine, est observée pour la première fois en Belgique. Des informations sur sa distribution européenne ainsi que sa biologie sont présentées.

Samenvatting

De eerste waarneming van de invasieve Noord-Amerikaanse *Leptoglossus occidentalis* in België wordt gepresenteerd met informatie over de verspreiding in Europa en de biologie.

Leptoglossus occidentalis Heidemann, 1910 is een van origine Nearctische soort, die recent op onbekende wijze in Europa is geïntroduceerd: in 1999 werden de eerste exemplaren verzameld in Noord-Italië (Venetië en Lombardije) (TAYLOR *et al.*, 2001; VILLA *et al.*, 2001). De verdere verspreiding verliep zeer snel: in 2002 werden de eerste exemplaren aangetroffen in Zwitserland (COLOMBI & BRUNETTI, 2002) en vervolgens in 2003 in Slovenië (GOGALA, 2003) en Spanje (RIBES & ESCOLÀ, 2005), in 2004 in Kroatië (TESCARI, 2004) en Hongarije (HARMAT *et al.*, 2006), in 2005 in Frankrijk (MOULET, 2006) en Oostenrijk (RABITSCH & HEISS, 2005), in 2006 in Duitsland (WERNER, 2006) en in 2007 in Tsjechië (KMENT & BAŇAŘ, 2007).

In België werd *Leptoglossus occidentalis* voor het eerst waargenomen in Oostende (West-Vlaanderen, UTM DS9274), waar Anita Warmoes op 10 oktober 2007 een vrouwtje (Fig. 1) aantrof op een hor voor een raam van haar appartement op de zevende verdieping. Het exemplaar werd verzameld, gefotografeerd en toegevoegd aan de collectie van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) te Brussel.

Leptoglossus occidentalis leeft op verschil-

lende soorten naaldbomen, vooral op dennen (onder andere *Pinus mugo*, *P. nigra*, *P. strobus* en *P. sylvestris*) en douglasspar (*Pseudotsuga menziesii*), maar met name in stedelijke gebieden ook op allerlei andere aangeplante Pinaceae (*Abies* en *Picea*) en Cupressaceae (*Cedrus* en *Juniperus*) (VILLA *et al.*, 2001). Nimfen en adulten zuigen aan de zich ontwikkelende zaden en aan de jonge scheuten en kunnen de zaadproductie van de waardplant aanzienlijk reduceren (MITCHELL, 2000). Ze heeft doorgaans één generatie per jaar en overwintert als adult. In Mexico kunnen zich echter tot drie generaties per jaar ontwikkelen (MITCHELL, 2000). Ze overwintert op beschutte plaatsen, onder andere in woningen, en door de afscheiding van een aggregatiefieromoon vaak in grote aantallen (tot duizenden exemplaren) bij elkaar (BLATT & BURDEN, 1996). Overlast door het massaal overwinteren in woningen is met name bekend uit het oosten van de Verenigde Staten (WHEELER, 1992). In het voorjaar zoeken de overwinteraars hun waardplanten weer op en zuigen aan de mannelijke bloemen. De eieren worden in rijen afgezet op de naalden.

Mede door hun grootte (16-20 mm) zijn het goede vliegers, die zich daardoor makkelijk

Fig. 1. Vrouwkje *Leptoglossus occidentalis*, verzameld te Oostende (Foto: Kurt de Smet).

verspreiden. Versleping van alle mogelijke stadia met plantmateriaal en kegels heeft echter ongetwijfeld ook bijgedragen aan de snelle verspreiding van deze invasieve exoot in Europa.

Of *Leptoglossus occidentalis* zich al daadwerkelijk in België heeft gevestigd of dat het in Oostende een toevallig aangevoerd exemplaar betrof, moet echter nog blijken.

Dankwoord

Anita Warmoes was zo alert om het exemplaar te verzamelen en beschikbaar te stellen en Kurt de Smet maakte de foto.

Bibliografie

- BLATT S.E. & BORDEN J., 1996. – Evidence for a male-produced aggregation pheromone in the western conifer seed bug, *Leptoglossus occidentalis* Heidemann (Hemiptera: Coreidae). *Canadian Entomologist*, 128: 777-778.
- COLOMBI L. & BRUNETTI R., 2002. *Rapporto del Servizio Fitosanitario del Cantone Ticino*: 1-36. Servizio Fitosanitario, Bellinzona.
- GOGALA A., 2003. – Listonožka (*Leptoglossus occidentalis*) že v Sloveniji (Heteroptera: Coreidae). *Acta Entomologica Slovenica*, 11: 189-190.
- HARMAT B., KONDOROSY E. & RÉDEI D., 2006. – A nyugati levéllábú poloska (*Leptoglossus occidentalis* Heidemann) első magyarországi megjelenése (Heteroptera: Coreidae). *Növényvédelem*, 42: 491.
- KMENT P. & BAŇAŘ P., 2007. – Vroubenka americká před branami. *Živa*, 5: 221, lxxx.
- MITCHELL P.L., 2000. Leaf-footed bugs (Coreidae). In: SCHAEFFER C.W. & PANIZZI A.R. (Eds.), *Heteroptera of economic importance*: 337-403. CRC Press, Boca Raton, Florida.
- MOULET P., 2006. – Un nouveau Coreide en France: *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910 (Heteroptera Coreidae). *Entomologiste*, 62: 183-184.
- RABITSCH W. & HEISS E., 2005. – *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910, eine amerikanische Adventivart auch in Oesterreich aufgefunden (Heteroptera: Coreidae). *Berichte des Naturwissenschaftlich-Medizinischen Vereins in Innsbruck*, 92: 131-135.
- RIBES J. & ESCOLÀ O., 2005. – *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910, hemipter nearctic trobat a Catalunya (Hemiptera: Heteroptera: Coreidae). *Sessio Conjunta d'Entomologia ICHN-SCL*, 13: 47-50.
- TAYLOR S.J., TESCARI G. & VILLA M., 2001. – A Nearctic pest of Pinaceae accidentally introduced into Europe: *Leptoglossus occidentalis* (Heteroptera: Coreidae) in northern Italy. *Entomological News*, 112: 101-103.
- VILLA M., TESCARI G. & TAYLOR S.J., 2001. – Novi dati sulla presenza in Italia di *Leptoglossus occidentalis* (Heteroptera Coreidae). *Bolletino della Società Entomologica Italiana*, 133: 103-112.
- WERNER D.J., 2006. – *Leptoglossus occidentalis* nun auch in Deutschland. *Heteropteron*, 23: 38.
- WHEELER JR., A.G., 1992. – *Leptoglossus occidentalis*. A new conifer pest and household nuisance in Pennsylvania. *Regulatory Horticulture*, 18: 29-30.